

Handläggare: Malin Eriksson
Telefon: 508 25 402

Till
Socialnämnden

FUT III – lägesrapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för kännedom.
3. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

I föreliggande rapport presenteras resultatet av det arbete/projekt som har genomförts inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden under 2010 för att för att stödja stadens fortsatta arbete mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats vid staben inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Arbetet mot felaktiga utbetalningar inom staden bedrivs sedan 2008. Arbetet har skett i projektform. Resultatet av arbetet har presenterats i två delrapporter; Dnr 3.1–0008/2009 och Dnr 3.1–0070/2010.

Inom ramen för förstudieprojektet lades grunden för stadens arbete med att stävja felaktiga utbetalningar. Inriktningen är att det ska bli rätt från början, men om fel ändå uppstår ska pengarna alltid återkrävas och om felen från den sökandes sida är uppsåtliga ska polisanmälan göras. Under förstudien utreddes de legala förutsättningarna och utredningsmetoder och rutiner utarbetades. Dessutom utvecklades en särskild utredningstyp för felaktiga utbetalningar i stadens verksamhetssystem (paraplysystemet) för dokumentation och statistikinsamling. Vidare utarbetades informationsmaterial till de sökande samt en vägledning som stöd för handläggarnas arbete.

Av förstudien framkom att det fanns ett stort behov av verksamhetsstöd och utbildning vid stadens förvaltningar både när det gällde det förebyggande arbetet och när det gällde att upptäcka och utreda felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. FUT-projektet förlängdes därför under 2009 med det nya uppdraget och inriktningen att implementera framtagna metoder och arbetssätt. Upplägget var att varje förvaltning skulle tillsätta egna lokala FUT-utredare och att projektet skulle tillhandahålla stadsövergripande verksamhetsstöd, anordna utbildningar samt vidareutveckla och följa upp arbetet under 2009.

I budget 2010 tilldelades Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ett samordningsansvar för arbetet att motverka bidragsfusk i hela staden. Nämnden skulle ansvara för utbildning, myndighetssamverkan och konsultativt stöd till samtliga stadsdelsnämnder. Under 2010 har huvudinriktningen varit ”rätt utbetalningar” (RUT). Fokus har legat på att höja kvaliteten i utredningar och dokumentation i samband med biståndsansökan och på att stödja förvaltningarna i att utveckla de interna rutinerna genom riskanalyser på enheterna och i att genomföra systematiska eftergranskningar.

I föreliggande lägesrapport presenteras resultatet av arbetet under 2010.

Förvaltningens synpunkter och förslag

År 2009 var det första året som det gick att få en sammanhållen statistik över stadens arbete mot felaktiga utbetalningar och dess orsaker. Vid genomgång av 2010 visar det att det är ungefär samma resultat som under 2009. Felaktiga utbetalningar, av olika orsaker, förekommer i stor utsträckning och till betydande kostnader. Den vanligaste orsaken till felaktiga utbetalningar är oredovisade inkomster. En del orsaker beror på brister i handläggningen men större delen beror på de begränsningar som finns i möjligheten att kontrollera inkomna uppgifter.

Utifrån de erfarenheter och resultat som redovisas i rapporten gör förvaltningen bedömningen att ett fortsatt metodiskt arbete för att förhindra felaktiga utbetalningar är en viktig komponent i arbetet med ekonomiskt bistånd, såväl ur ekonomisk synpunkt som ur legitimitets- och kvalitetssynpunkt.

För 2010 har de felaktiga utbetalningar som utretts och stoppats uppgått till ett belopp om mer än 8 mnkr. I samband med att felaktiga utbetalningar uppmärksammas av handläggarna har flera av personerna slutat ansöka om bistånd, vilket tyder på att de inte har haft ett verkligt behov av bistånd. I förlängningen medför detta, utöver den ekonomiska besparingen som görs i och med att inte ytterligare felaktigt bistånd utbetalas, att det blir mer tid och resurser över till de biståndssökande som verkligen är i behov av det.

Det har varit en fortsatt jämn ström på inflödet av inkommande information gällande felaktiga utbetalningar på förvaltningarna även för 2010. Under 2009 registrerades 775 indikatorer för felaktiga utbetalningar medan det för 2010 hade ökat till 912. Anledningen till detta är antagligen att handläggarna blir mer och mer medvetna och uppmärksamma på vilka risker som finns. De satsningar som har gjorts när det gäller de förebyggande utredningarna i form av riskanalyser och utbildningar har medfört att diskussionen om riskerna för felaktiga utbetalningar hela tiden är pågående. Under slutet av året påbörjades även arbetet med efterkontroller av avslutade ärenden vilket har medfört att flera felaktiga utbetalningar har upptäckts.

Antalet uppmärksammade felaktigheter, och på grund av detta inledda utredningar och återkrävda belopp, varierar mellan nämnderna. Nämnderna skiljer sig dock både storleksmässigt gällande totalt antal bidragshushåll och har dessutom kommit olika långt när det gäller att systematisera sitt arbete. Antalet inledda utredningar ska därför inte ses som något mått på hur mycket felaktigheter som de facto förekommer vid respektive nämnd. Även om förvaltningarna i dagsläget har kommit olika långt är bedömningen att implementeringen av inriktning och

arbetssätt har fallit väl ut. Stadens förvaltningar har på en relativt kort tid, i stort tagit till sig fördelarna och engagerat inlett ett aktivt och strukturerat arbete mot felaktiga utbetalningar.

Sammanfattningsvis kan konstateras att förvaltningarna arbetar aktivt med att stävja felaktiga utbetalningar och att korrigera med eventuellt återkrav om fel uppstår. Arbetet med polisanmälningar vid misstanke om brott blir mer och mer systematiskt och de lokala FUT-utredarna arbetar aktivt för att dessa utredningar ska leda till åtal. Under 2010 har de första fällande domarna för bedrägeri och bidragsbrott kommit med ett totalt skadestånd på 721 110 kr.

FUT-projektet fortsätter under 2011 och bedrivs inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Projektet kommer att ha samma inriktning som under 2010 men utbildningssatsningen kommer att vara med fokus på socialsekreterare och bidragshandläggare.

Bilaga

Rapport från FUT III, februari 2011.